

[Finansministeren.]

begrænsning, som nyopsparingen vil medføre.

Af denne grund er det ikke nødvendigt at søge dækning gennem øgede skatter for statens tab ved ydelse af opsparingspræmier. Skatteydere, der på grund af store forsørgerbyrder eller ringe indtægt ikke er i stand til at spare op, vil derfor ikke komme til gennem deres skatter at deltage i finansieringen af præmiebeløbene.

For samfundet som helhed vil de økonomiske virkninger af forslagene blive, at der i tiden indtil 1. april 1956 holdes igen på investeringer med omkring 200 mill. kr., og at efterspørgslen efter forbrugsvarer dæmpes med omkring 400 mill. kr. Påvirkningen af investeringerne finder først sted i det kommende år, medens dæmpningen af forbrugsefterspørgslen skulle indtræde med det samme. Efterhånden vil også virkningen af de besparelser i statens udgifter, som der blev truffet beslutning om tidligere på året, begynde at vise sig. Det kan i denne forbindelse også nævnes, at det nye præmieobligationslån på 100 mill. kr. vil blive udbudt til salg i begyndelsen af oktober.

Det vil være naturligt, om man til slut spørger, hvorvidt gennemførelsen af forslagene og iværksættelsen af de øvrige nævnte forholdsregler vil være tilstrækkelige til at rette betalingsbalancen op. Hertil vil jeg svare, at det vil afhænge af mange forhold og særlig af konjunkturudviklingen i udlandet.

Fra forskellig side er også anført, at det ikke skulle være nødvendigt at foretage så betydelige indgreb, som der her stilles forslag om, men regeringen tror ikke, at den nødvendige stabilisering kan opnås ved mindre beløb. De foreslåede indgreb vil først præge valutaudviklingen efterhånden, og det er tillige værd at nævne, at det ikke er sikkert, at de nuværende gode eksportmuligheder vedvarer. Dette er årsagerne til, at regeringen ikke har turdet tage ansvaret for at vente med fremsættelsen af disse forslag til det nye folketingsår i begyndelsen af oktober.

Lovforslagene er hermed fremsat til forhandling, og jeg skal indstille forslagene til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ministeren for handel, industri og søfart (Lis Groes): Jeg har herved den ære at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser.

Den gældende lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser indeholder i kapitel I bestemmelser om ydelse af eksportkreditstøtte og andre sideløbende bestemmelser til fremme af eksporten, medens bestemmelserne i lovens kapitel II indeholder regler om udlån til industri- og håndværksvirksomheder.

Regeringen anser det for nødvendigt ikke alene at udbygge de gældende regler om fremme af eksporten, men tillige at foreslå nye bestemmelser, der kalder på nyt initiativ til eksport.

Det kunne måske i den aktuelle økonomiske situation forekomme selvmodsigende at gå til en udbygning af en bestående lov, hvorved ny kreditgivning direkte eller indirekte forudsættes, en kreditgivning, der i et vist øget omfang lægger beslag på fremmed valuta. Når regeringen alligevel foreslår, at den gældende lov ændres og udbygges, må det ses som led i en samlet saneringsplan, en saneringsplan, som i særlig grad må vende sig mod en del af det hjemlige forbrug, medens produktionen og da særlig eksportproduktionen må sættes i stand til at producere under de bedst mulige vilkår for at tilvejebringe de mest effektive resultater.

Opgaven må være gennem egnede støtteforanstaltninger at skabe det bedst mulige grundlag for produktive formål i eksportens tjeneste. Til løsning af eksportopgaverne må der tilvejebringes en bredere lovgivning med regler, der — hensigtsmæssigt anvendt i samarbejde med de eksporterende erhverv — kan give konkrete resultater for eksporten. Konkurrencen på verdensmarkedet er hård, eksportørernes vanskeligheder er ofte store.

Udvidede eksportfremmende foranstaltninger giver større risiko for staten. Det er imidlertid en risiko, som må løbes for på kortere og længere sigt at gøre indtjeningen af fremmed valuta så stor som muligt til dækning af udgifterne til importformålene

[Ministeren for handel, industri og søfart.]

og andre formål, hvis dækning kræver fremmed valuta.

Eksportfremmende foranstaltninger indebærer imidlertid ikke alene mulighed for større pengemæssig risiko for staten, de medfører som nævnt i et vist omfang et øjeblikkeligt forøget valutaforbrug, fordi råvarer skal indføres til produktion af eksportvarer (kapitalgoder), på hvilke der ofte skal gives lang kredit. Det er de vilkår, man er stillet overfor i konkurrencen med andre lande, og heri behøver der ikke at være noget afskrækkende, dersom man gennem hensigtsmæssige lovbestemmelser kan styrke erhvervenes effektivitet og konkurrenceevne overfor udlandet for derigennem at skabe forøget og ny eksport.

Opgaverne løses selvsagt ikke ved nye regler alene. Når grundlaget for forøgede støtteforanstaltninger er tilvejebragt, er det udførelsen i praksis, der betinger de rigtige resultater: på den ene side kravet til øget eksport, på den anden side den begrænsning, der er for vor evne til at finansiere langfristet eksport til forskellig side. Imidlertid er det regeringens opfattelse, at man bør gå tilpas langt for at bringe eksporten i vejret. Mulighederne herfor findes, og man må derfor støtte eksportørerne på den mest effektive måde; indenfor de rammer, som en hensigtsmæssig lovgivning fastlægger, må eksportørerne kunne opnå eksportstøtte, bestående virksomheder såvel som nye.

Den lovgivning, der ved det foreliggende lovforslag nu foreslås udbygget og fornyet, er ikke af nyere dato. Udviklingen viser, at denne lovgivning med stadige mellemrum har måttet tilpasses til de ændrede vilkår. De ændringer og nyskabelser, som regeringen foreslår ved lovforslaget, er på flere punkter af gennemgribende karakter, bestemt af den øjeblikkelige situation, men udformet således, at der på længere sigt kan eksporteres under en mere effektiv lovgivning, der på bredere basis understøtter eksportørerne i deres eksportarbejde.

De ændringer, der foreslås ved lovforslaget, tager i første række sigte på en forhøjelse fra 350 mill. kr. til 500 mill. kr. af det beløb, for hvilket statsgarantier skal gives. Endvidere åbner lovforslaget udvidet adgang til at give eksportkreditgarantier til virksomheder, der sandsynliggør, at eksport

kan gennemføres, og endelig gives der ved lovforslaget regler om, at der i et nærmere angivet omfang skal kunne ydes direkte udlån af statskassen til virksomheder, der med henblik på eksport iværksætter produktion af varer, til hvis afsætning i udlandet der er knyttet økonomiske eller handelspolitiske interesser.

Ved udformningen af regler som de foreslåede opstår, som naturligt er, spørgsmål om, i hvilket omfang sådanne yderligere støtteforanstaltninger bør gennemføres. Man kan ikke blive stående på halvvejen, og det er på den anden side også nødvendigt at have for øje, at støtteforanstaltningerne ikke bliver af et omfang, som er usundt, eller som man ikke økonomisk kan magte. Det er regeringens opfattelse, at det foreliggende forslag tilgodeser de forskellige hensyn og indebærer betydelige muligheder for de eksportformål, som loven skal tjene.

Idet jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, skal jeg om de enkelte bestemmelser i lovforslaget kort oplyse følgende:

Formålet med den foreslåede lovgivning er efter lovforslaget at fremme eksporten af danske varer samt at styrke erhvervenes effektivitet og konkurrenceevne overfor udlandet. Det foreslås, at det beløb på 350 mill. kr., indenfor hvilket ministeren for handel, industri og søfart skal være bemyndiget til at yde eksportkreditstøtte, forhøjes til 500 mill. kr. En sådan forhøjelse anser regeringen for nødvendig og hensigtsmæssig, for at der fremover kan være mulighed for at støtte eksportørerne i nødvendigt omfang ved at give eksportkreditgarantier under de forskellige former, loven giver anvisning på.

Regeringen er af den opfattelse, at der knytter sig betydelig interesse til den som §3 foreslåede lovbestemmelse, der muliggør at yde garanti til virksomheder, som har sandsynliggjort, at eksportordrer vil kunne opnås. Hidtil har det kun været muligt at bistå eksportører, der ønsker statsgaranti for banklån (de såkaldte „finansieringsgarantier“), under forudsætning af, at konkrete eksportordrer dokumenteredes. Disse særlige „finansieringsgarantier“ bør gøres mere effektive, således at der kan ydes støtte også til gennemførelse af eksportordrer, som ganske vist ikke er endeligt i orden, men som den

[Ministeren for handel, industri og søfart.]
 pågældende virksomhed dog har begrundet formodning om at kunne gennemføre. Den virksomhed, der sandsynliggør en ønskelig eksport, skal derfor i fremtiden kunne få statens garanti for lån til indkøb af råmaterialer, udbetaling af arbejdsløn m. v. samt efter omstændighederne tillige til anskaffelse af maskiner eller værktøj eller udvidelse af bestående anlæg. Det er ikke tanken, at staten i denne gruppe af tilfælde skal stå som direkte långiver, men den finansielle støtte, som er nødvendig for virksomhederne, skal som hidtil ydes gennem de private pengeinstitutter, overfor hvilke staten garanterer.

Om bestemmelserne i den nye § 5 finder jeg anledning til at fremhæve, at jeg lægger vægt på, at der indenfor statens eksportkreditudvalg nedsættes et forretningsudvalg på 5 medlemmer, som på praktisk måde kan gennemgå de indkommende ansøgninger og bringe disse frem til hurtig afgørelse.

Bestemmelserne i den gældende lovs § 4 erstattes med de nye §§ 7 og 8 i lovforslaget. § 7 bestemmer, at der i hvert finansår indenfor et beløb af 10 mill. kr. skal kunne ydes lån af statskassen til virksomheder, der med henblik på eksport iværksætter produktion af varer, til hvis afsætning i udlandet der er knyttet økonomisk eller handelspolitisk interesse, og det siges videre i bestemmelsen, at sådanne lån også skal kunne ydes til igangsættelse, udvidelse og omlægning af de pågældende virksomheder. Jeg anser det for at være af betydning, at der i et vist omfang bliver mulighed for at yde sådanne direkte langfristede lån til virksomheder, der ønsker at tilpasse virksomhedens produktionsforhold til eksport. Det er tanken, at en væsentlig del af de 10 mill. kr., som bestemmelsen giver mulighed for at anvende, skal komme eksportformål tilgode, men man opretholder ved lovforslaget samtidig den hidtidige regel om, at der indenfor beløbet også kan ydes lån til andre virksomheder, der også fremover vil kunne opnå lån, dersom dette findes på-

krævet for at styrke virksomhedernes konkurrenceevne overfor udlandet eller for at muliggøre fornyelse eller rationalisering af samfundsvigtig produktion.

Den nye § 8 svarer til de i den gældende lovs § 4 indeholdte bestemmelser om ydelse af direkte lån til håndværksvirksomheder, men man har fundet det naturligt, at der også bliver adgang for mindre industrivirksomheder til at opnå lån på tilsvarende vilkår som dem, der er gældende for håndværksvirksomheder.

Endelig finder jeg anledning til at nævne, at det foreslås, at loven får gyldighed indtil udgangen af marts 1960, fordi det vil være af betydning, at eksporterhvervene sættes i stand til på længere sigt at tilrettelægge deres eksport på baggrund af de støtteforanstaltninger, som lovforslaget åbner mulighed for.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og villig behandling i det høje ting.

Ministeren for offentlige arbejder (Carl Petersen): Jeg tillader mig herved for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændringer i statsbaneloven. Som det vil fremgå af bemærkningerne, tilsigter lovforslaget ved visse takstforhøjelser at opnå et bedre økonomisk resultat af statsbanernes drift.

Som det sikkert vil erindres, er det ikke mere end 1½ år siden, at der sidst blev gennemført et lovforslag om takstforhøjelser på statsbanerne tilsigtende en indtægtsforøgelse på ca. 15 mill. kr.

Der blev dengang regnet med nogen nedgang i befordringen som følge af takstforhøjelserne, men denne nedgang viste sig heldigvis at være af forholdsvis beskedent omfang, bl. a. på grund af akkvisitionsvirksomhed fra statsbanernes side (f. eks. indførelse af weekendbilletter m. v.), således at statsbanernes driftsindtægter i 1953—54 ialt blev ca. 28,8 mill. kr. større end i 1952—53. De egentlige driftsudgifter steg med ca. 8,1 mill. kr. og afskrivning og for-